

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, zast. Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3, Brno, proti žalovanému: **Ústavní soud**, se sídlem Joštova 8, Brno, o žalobě proti nezákonnému zásahu žalovaného spočívajícímu v šifrování komunikace uživatelů s webovým portálem www.usoud.cz bezpečnostním protokolem TLS, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2021, č. j. 30 A 93/2021 - 12,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Davidu Zahumenskému, advokátu se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **8 228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností ze dne 25. 9. 2021 žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 30. 8. 2021, č. j. 30 A 93/2021 - 12 (dále jen „napadené usnesení“), jímž byla odmítnuta jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného. Tvrzený nezákonný zásah měl spočívat v tom, že žalovaný, jakožto povinný subjekt podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v rozhodném znění (dále jen „informační zákon“), používá bezpečnostní protokol TLS pro komunikaci mezi svými oficiálními internetovými stránkami (www.usoud.cz) a jejich uživateli, čímž stěžovateli brání v naplňování jeho práva na svobodný přístup k informacím. Podle obsahu žaloby stěžovatelův počítač pravděpodobně uvedený bezpečnostní protokol nepodporuje, a proto se mu stránky Ústavního soudu nezobrazují. Stěžovatel se žalobou domáhal, aby krajský soud žalovanému přikázal v nezákonném zásahu nepokračovat.

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatel nevyčerpal před podáním předmětné zásahové žaloby jiné právní prostředky ochrany. Podle soudu se měl

nejprve u žalovaného domáhat poskytnutí konkrétní informace; až poté, pokud by jej žalovaný odkázal na zveřejnění požadované informace způsobem umožňujícím dálkový přístup podle § 6 odst. 1 informačního zákona, a odmítal by mu ji poskytnout přímo (resp. by k tomu nebyl podle § 6 odst. 2 téhož zákona povinen), mohl by soud na základě stěžovatelovy žaloby proti rozhodnutí zkoumat, zda žalovaný jako povinný subjekt takovýmto odkazem na své internetové stránky svou adresnou informační povinnost vůči konkrétnímu žadateli naplnil. Krajský soud tudíž stěžovatelovu žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 odst. 1 s. ř. s.

[3] Stěžovatel v jím formulované kasační stížnosti namítá, že došlo k odnětí jeho věci zákonnému soudci, neboť senátu krajského soudu „30A“ nemohly být přiděleny dne 2. 8. 2021 nejméně dvě žaloby, když senátu „31A“ byla věc s nižším číslem (sp. zn. 31 A 91/21) přidělena až 5. 8. 2021 a senátu „29A“ nic; má za to, že krajský soud byl nesprávně obsazen, což způsobuje zmatečnost řízení. Tvrdí, že krajský soud napadeným unesením způsobuje řetězení žalob, když nejprve požaduje žalobu proti nečinnosti, pak teprve (možná) žalobu proti rozhodnutí. Poukazuje na to, že nadřízený orgán žalovaného nevydal rozhodnutí o jeho stížnosti ze dne 21. 6. 2021, pročež musí podat další žalobu. Dále krajskému soudu vytýká nereflektování skutečnosti, že zákonodárce prostředek nápravy k zajištění přístupnosti internetových stránek výslovně upravil odkazem na petiční zákon; soud přitom neposoudil, zda petice, kterou podal dne 19. 4. 2021, představuje řádný opravný prostředek. Zdůrazňuje, že se dozvěděl o aktivním zásahu žalovaného do práva na svobodný přístup k informacím, tudíž se z jeho strany nejedná o nepřipustnou *actio popularis*. Namítá, že informační zákon byl průřezově novelizován, pročež krajským soudem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 7. 8. 2013, č. j. 1 As 47/2013 – 52, není přílehlavý jím vzneseným argumentům. Krajský soud dle stěžovatele ignoruje, že je osobou zdravotně handicapovanou. Tvrdí, že protiprávní stav (šifrování webové stránky Ústavního soudu) vznikl a stále trvá; nemohl proto pozbyt práva na soudní ochranu, a to ani vyřízením petice.

[4] Prostřednictvím soudem ustanoveného zástupce stěžovatel svou kasační stížnost doplnil podáním ze dne 16. 11. 2021. Má za to, že neměl k dispozici jiný prostředek nápravy, pročež soud měl jeho žalobu projednat, meritorně posoudit a rozhodnout o ní. Na rozdíl od krajským soudem odkazovaného rozsudku NSS ze dne 20. 7. 2011, č. j. 1 Aps 1/2011 - 101 (kde se jednalo o vydání opisů či stejnopisů z daňového spisu), stěžovatel nenamítal, že by mu Ústavní soud odmítal zpřístupnit nějaké konkrétní listiny nebo obsah soudního spisu; požadoval pouze neformální přístup k jeho webovým stránkám. V tomto ohledu by podání žádosti o informace neposkytovalo efektivní prostředek jak dosáhnout stejného cíle. Jestliže má stěžovatel problém s přístupem k webovým stránkám Ústavního soudu, těžko mohl do žádosti podle informačního zákona specifikovat, co žádá. Pokud by podal žádost o informace a požadoval něco, co je přístupné z webových stránek, Ústavní soud by jej jistě na již zveřejněnou informaci odkázal; stěžovatel by se přitom s ohledem na jím namítané problémy ani o krok nepřiblížil tomu, aby se s informacemi mohl seznámit.

[5] V dalším podání ze dne 20. 12. 2021 stěžovatel cituje informaci, kterou mu poskytl žalovaný dne 26. 10. 2021. Podává se z ní, že bezpečnostní protokol TLS 1.2 je určený k zajištění zabezpečení dat při jejich přenosu přes síť; důvody vyřazení starších protokolů TLS 1.0 a TLS 1.1 spočívají v jejich zranitelnosti, neboť starší bezpečnostní protokoly nemohou zaručit adekvátní kybernetickou bezpečnost (na což poukazuje Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost). Časové období změny bezpečnostních protokolů přitom záleží na zvoleném webovém prohlížeči. Stěžovatel dále namítá, že krajský soud vůbec nevyřešil zásadní otázku, zda anulování přístupu k informacím bezpečnostním protokolem TLS se poskytuje soudní ochrana, anebo je na libovůli žalovaného, jak naloží s peticí a případnými dalšími žádostmi o „blokové“ informace.

Stěžovatel též doslovně opakuje to, co již uvedl ve svém prvním podání (srov. odst. [3] tohoto rozhodnutí).

[6] Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatel uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[9] Stěžovatel správně podřadil důvod podání kasační stížnosti pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť jestliže napadá usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, pak přichází v úvahu pouze tvrzení nezákonnosti tohoto rozhodnutí; z povahy věci totiž nelze namítat žádné jiné důvody (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS93/06, či rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65). Jakékoliv kasační námitky směřující do merita samotné věci nejsou přípustné, neboť krajský soud se předmětem podané žaloby věcně vůbec nezabýval.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžovatel předně namítá zmatečnost řízení spočívající v tom, že o věci rozhodoval nesprávný senát krajského soudu. Tuto skutečnost dovozuje z toho, že nyní projednávaná věc krajskému soudu napadla dne 2. 8. 2021 a byla k vyřízení přidělena senátu 30A, ačkoliv teprve dne 5. 8. 2021 byla senátu 31A přidělena věc s nižší spisovou značkou (31 A 91/2021) a senátu 29A nebyl ve (stěžovatelem blíže určené době) přidělen žádný nápad. Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato námitka je přípustná, neboť tvrzenou zmatečnost řízení lze podřadit pod kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [srov. rozsudky NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/2005 Sb. NSS, či ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 - 49, č. 427/2005 Sb. NSS]; není však důvodná. Stěžovatel neuvádí žádné konkrétní relevantní argumenty, proč by jeho věc měla být rozhodnuta senátem 30A krajského soudu v rozporu s rozvrhem práce tohoto soudu (tedy v rozporu s požadavkem zákonného soudce). Jeho tvrzení, nadto v kasační stížnosti ničím nepodložené, že věc napadlá později než jím podaná žaloba obdržela u jiného senátu téhož soudu nižší spisovou značku, o ničem nevyovídá. Je všeobecně známou skutečností, že napadlé věci se na soudě číslují samostatně (zvlášť) v rámci každého soudního oddělení (senátu), přičemž své „pořadové číslo“ v něm získávají na základě počtu věcí již dříve přidělených danému oddělení. Tato suma se však může v rámci jednotlivých (i nikterak nespécializovaných) oddělení lišit, a to v závislosti na řadě proměnných (např. počtu soudců v senátu a velikosti jejich nápadu věcí v něm, specializaci těchto soudců v jiných senátech, sníženém nápadu, úlevách soudců, jejich dlouhodobých pracovních neschopnostech, stáží apod.) Skutečnost, že věc napadlá krajskému soudu dne 2. 8. 2021 byla jako 93. v daném roce přidělena senátu 30A a nápad ze dne 5. 8. 2021 byl jako 91. v pořadí přiřazen senátu 31A (příp. že senátu 29A nebylo v těchto dnech přiděleno ničeho), není nikterak výjimečná a rozhodně sama o sobě neprokazuje nesprávné obsazení soudu a tedy zmatečnost řízení, v němž bylo vydáno napadené usnesení.

[12] Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásabem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásab“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany*

proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. Judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 As 117/2017 - 46, č. 3631/2017 Sb. NSS) dovodila, že ochranu podle § 82 s. ř. s. lze poskytnout pouze tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v citovaném ustanovení. Žalobce tedy musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65).

[13] Stěžovatel spatřuje nezákonný zásah v tom, že žalovaný, jakožto povinný subjekt podle informačního zákona, používá bezpečnostní protokol TLS pro komunikaci mezi svými internetovými stránkami (www.usoud.cz) a jejich uživateli, čímž mu brání v naplňování práva na svobodný přístup k informacím; stěžovateli se tedy zkrátka (lapidárně řečeno) nedaří zobrazit si ve svém internetovém prohlížeči webové stránky Ústavního soudu.

[14] V kasační stížnosti tvrdí, že neměl k dispozici jiný prostředek nápravy než zásahovou žalobu, neboť nenamítal, že by mu Ústavní soud odmítl zpřístupnit nějaké konkrétní informace, nýbrž se dožadoval neformálního přístupu k jeho webovým stránkám. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že žalovaný nemá žádným právním předpisem uloženou povinnost mít vlastní (všem občanům dostupné) webové stránky obsahující pravidelné aktuality, tiskové zprávy, medailonky soudců, průvodce řízením apod. Jestliže Ústavní soud z vlastního rozhodnutí takové webové stránky má a stěžovateli se je nedaří na jeho počítači (v příslušném internetovém prohlížeči) zobrazit, nemůže to zásadně samo o sobě představovat zkrácení jeho práva (stěžovatel totiž žádné právo na přístup k nim nemá) ani se jednat o nezákonné počínání žalovaného (neboť ten nemá odpovídající povinnost takové stránky vůbec mít a zajist'ovat jejich dostupnost).

[15] Specifickým případem na rozdíl od shora uvedeného je plnění některých zvláštních povinností uložených žalovanému právními předpisy právě skrze dané webové stránky (např. povinností souvisejících se stěžovatelem akcentovaným informačním zákonem). Žalovaný jakožto povinný subjekt má povinnost zveřejňovat informace uvedené v § 5 odst. 1 a 2 informačního zákona a také informace poskytnuté na žádost jiným žadatelům (srov. § 5 odst. 3 informačního zákona) způsobem umožňujícím dálkový přístup; to činí právě prostřednictvím svých webových stránek. Pouze pokud by se stěžovatel na webových stránkách žalovaného domáhal těchto informací, bylo by namístež posuzovat, zda je vůbec oprávněn požadovat v režimu zásahové žaloby soudní přezkum dodržování povinností stanovených povinným subjektům v § 5 informačního zákona (tedy zabývat se aplikovatelností názoru vysloveného v rozsudku NSS ze dne 7. 8. 2013, č. j. 1 As 47/2013 – 52, bod [20]), a případně vyhodnotit, zda za nemožnost přístupu stěžovatele k předmětným internetovým stránkám odpovídá žalovaný a jestli toto (technické) pochybení může představovat nezákonný zásah.

[16] Je také pravdou, že by žalovaný mohl (případnou) žádost stěžovatele o informace za zákonem stanovených podmínek (teoreticky) vyřídit odkazem na zveřejněnou informaci ve smyslu § 6 informačního zákona (např. zasláním odkazu právě na předmětnou webovou stránku).

[17] V projednávané věci je však rozhodující, že stěžovatel v kasační stížnosti sám výslovně uvádí, že se nedomáhal nějaké konkrétní informace (nepodal tedy žádnou žádost o informace a zjevně neusiluje ani o informaci, kterou má žalovaný povinnost automaticky zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup dle § 5 informačního zákona). Argumentuje tím,

že nemůže do (případně) žádosti podle informačního zákona specifikovat, jaké informace žádá, neboť to neví, jelikož nemá zpřístupněny webové stránky. Je proto zjevné, že vůbec neusiluje o poskytnutí konkrétní jednotlivé informace postupem podle informačního zákona. Stěžovatel se domáhá toliko technického (kybernetického) zajištění svého přístupu k webovým stránkám Ústavního soudu, a to odstraněním bezpečnostního protokolu TLS. Evidentně tedy chce mít pravidelný aktuální přehled o skutečnostech, které Ústavní soud „ze své vůle“ uveřejňuje na svých webových stránkách; takový záměr je jistě pochopitelný, avšak garance jeho naplnění není poskytována informačním zákonem. Za této situace krajský soud správně naznal, že žaloba domáhající se toliko všeobecného přístupu k webovým stránkám nemohla být přípustná.

[18] Stěžovateli přitom nelze přisvědčit, že krajský soud nenastínil způsob soudní ochrany jeho práva na informace (toto právo však spočívá v řádném vyřízení konkrétní žádosti dle informačního zákona, nikoliv ve všeobecném přístupu k webovým stránkám). Krajský soud jasně konstatoval (a kasační soud se s tím ztotožňuje), že stěžovatel se měl nejprve u žalovaného domáhat poskytnutí konkrétní informace; až poté, pokud by jej žalovaný odkázal na zveřejnění požadované informace způsobem umožňujícím dálkový přístup (na jeho webové stránky) a odmítl by mu požadovanou informaci poskytnout přímo, mohl by stěžovatel podat stížnost proti vyřízení žádosti způsobem uvedeným v § 6 informačního zákona [srov. § 16a odst. 1 písm. a) téhož zákona], a teprve pokud by jí nebylo vyhověno, mohl by se na soud obrátit s žalobou proti rozhodnutí dle § 65 s. ř. s.

[19] Tvrzení stěžovatele, že napadené unesení pouze způsobuje řetězení žalob, nelze přisvědčit. Krajský soud ze shora uvedených důvodů nepřipustil zásahovou žalobu; není přitom pravdou, jak předestírá stěžovatel, že by po něm požadoval podání nečinnostní žaloby. Soud naznačil cestu možného soudního přezkumu (srov. odst. [2] tohoto rozsudku), která spočívá v podání (toliko jedné) žaloby proti rozhodnutí.

[20] Jestliže stěžovatel poukazuje na to, že nadřízený orgán žalovaného nevydal rozhodnutí o jeho „stížnosti“ ze dne 21. 6. 2021 (napadající vyjádření pracovníka žalovaného k nefunkčnosti webových stránek), Nejvyšší právní soud konstatuje, že z příloh žaloby předložených samotným stěžovatelem je zřejmé, že jeho „stížnost“ připsal ze dne 23. 6. 2021, sp. zn. SPR ÚS 544/21, vyřídil generální sekretář Ústavního soudu. Navíc otázka (případného) rozhodnutí stěžovatele brojit proti tomuto vypořádání jeho „stížnosti“ není předmětem tohoto řízení.

[21] K argumentaci stěžovatele týkající se obecně petičního zákona a konkrétně jeho petice ze dne 19. 4. 2021 kasační soud souhrnně uvádí, že stěžovatel k žalobě ani kasační stížnosti žádnou petici nepřiložil; soudu tedy není vůbec zřejmé, na jakou petici (čeho se týkající, kým podepsanou, komu adresovanou) stěžovatel poukazuje. Nadto Nejvyšší správní soud odkazuje na § 1 odst. 3 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním, dle něž *peticí se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.*

[22] Pokud stěžovatel dále namítá, že krajský soud ignoroval, že je osobou zdravotně handicapovanou, není Nejvyšší správnímu soudu opět zřejmé (neboť to stěžovatel nekonstatuje), v čem takovýto přístup spočíval, resp. jak dle názoru stěžovatele měl být jeho zdravotní stav zohledněn při posuzování přípustnosti jím podané žaloby.

[23] Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námítky nejsou důvodné; taktéž neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty poslední. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v tomto kasačním řízení úspěch; soud proto vyslovil, že nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly žádné náklady řízení o kasační stížnosti; soud mu proto jejich náhradu nepřiznal.

[25] Usnesením ze dne 15. 11. 2021, č. j. 2 As 251/2021 - 14, ustanovil Nejvyšší správní soud stěžovateli zástupcem Mgr. Davida Zahumenského, advokáta se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3, Brno. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky] ve výši 2 x 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč [§ 13 odst. 3 téže vyhlášky], tj. 6 800 Kč. Advokát je plátcem DPH, pročež se jeho odměna navyšuje o DPH. Celková odměna tedy činí částku ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu